

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-3-237 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-03/43-15
Karar Tarihi : 12.01.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Kürşat ÜNLÜSOY, Hüseyin COŞGUN

C. ŞİKAYET

20

EDEN :- Ömer ÇİÇEK
Urfa Yolu Megacenter Karşısı Murat Dört Apt. Kat:3 No:10
Kayapınar / Diyarbakır

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Diyarbakır Sarraflar ve Kuyumcular Odası
Bağcılar Mah. Amid Cad. DESOB Hizmet Binası Kat:1 No:11
Diyarbakır

E. DOSYA KONUSU: Diyarbakır Sarraflar ve Kuyumcular Odası'nın altın satış ve hurda alış fiyatları belirleyerek rekabeti ihlal ettiği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Yapılan başvuruda özetle; altın alış veriş için gidilen kuyumculardan hiçbir indirim alınamadığı, böyle bir indirim yapılırsa Kuyumcular Odası tarafından 1500 ABD Doları ceza kesileceğinin söylendiği, gidilen bütün kuyumcuların aynı şeyi ifade ettiği, hurda indiriminde de bütün kuyumcuların % 10 oranını uyguladığı, bundan daha az indirim yapanın cezalandırıldığı bilgisinin alındığı belirtilerek gereğinin yapılması talep edilmektedir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 15.10.2010 tarih ve 7931 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 11.11.2010 tarih ve 2010-3-237/İİ-10-177.KÜ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 25.11.2010 tarih ve 10-73/1512-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 5.1.2011 tarih ve 2010-3-237/ÖA-11-177.KÜ sayılı Önaraştırma Raporu 10.1.2011 tarih ve REK.0.07.00.00-110/3 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-03 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

- 50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Raporda özetle; Diyarbakır Kuyumcu ve Sarraflar Odası hakkında bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına, ancak, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca ilgili Oda'ya görüş bildirilerek Oda'nın her üyesine altın alım satım fiyatlarını dilediği gibi belirlemekte özgür ve Oda'nın gönderdiği fiyatların sadece tavsiye amaçlı olduğunu bildirmesinin ve durumun kararın tebliğinden itibaren en geç 30 gün içinde Kurum'a tevsik edilmesinin uygun olduğu sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- 60 **I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Taraf:Diyarbakır Sarraflar ve Kuyumcular Odası (Oda)**

Diyarbakır Esnaf ve Sanatkârlar Odası bünyesinde faaliyetlerini yürütmekte olan Oda'nın 160 üyesi bulunmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- 70 Soruşturmaya taraf olan Oda üyelerinin kuyumculuk sektöründe faaliyet gösterdikleri dikkate alınarak ilgili ürün pazarı, kuyumculuk pazarı olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri alanın rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olması, ilgili coğrafi pazarın tespitinde önem taşımakta ve belirleyici olmaktadır.

- 80 Soruşturmaya taraf olan Oda üyesi kuyumcular satışa sundukları altını genellikle Diyarbakır dışından temin etmelerine rağmen, bu ürünleri Diyarbakır'daki müşterilere satmaktadırlar. Bu nedenle, Diyarbakır ili ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Raportörlerce Oda'da 23.12.2010 tarihinde yerinde inceleme yapılmış ve elde edilen bilgilere ve bunlara ilişkin değerlendirmeye aşağıda yer verilmiştir.

I.3.1. Elde Edilen Belgeler

- 90 Ocak 2007 tarihini taşıyan belgelerden Oda yönetimi tarafından üyelere fiyat politikası hakkındaki görüşlerinin sorulduğu anlaşılmaktadır. Görüş bildiren esnaflardan bazıları fiyatlardan indirim yapılabilmesinin mümkün olmasını isterken, bazıları ise belirlenecek fiyatın altında satış yapılmamasını, yapan esnafın cezaya çarptırılmasını talep etmektedir.

"Tebliğ Tebellüğ Belgesi" başlığını taşıyan 11.2.2007 tarihli üç belgede "11.2.2007 tarihinde Odamızın yapmış olduğu genel esnaf toplantısında toplantıya katılan tüm kuyumcu esnaflarımızın önerisi doğrultusunda alınan karar fiyat indirimi yapılmaması, buna uymayan esnafa ceza uygulanacağı ve esnaf başı 1000 Dolar Oda'ya

100 verilmesi, verilen bu para Oda tarafından alınan kararları ihlal eden esnaftan ilk sefere mahsus olmak üzere 250 Dolar ceza kesilmesi, 2. tekrarında 500 Dolar, 3. tekrarında 1000 Dolar ceza kesilmesi kararı oybirliğiyle karar altına alınmıştır” ifadesine yer verilmekte ve bu metnin alt kısmında ilgili esnafın kararı tebellüğ ettiğine dair imzası yer almaktadır. 12.2.2007 tarihli belgede ise, esnaftan para toplanması ve karara uyulmaması halinde kademeli ceza verilmesi gibi hususların yanı sıra her bölgeden iki esnafın fiyat denetimini ve diğer sorunları Oda’ya iletmek üzere görevlendirilmesine ve bilezik fiyatlarına gram başı 928 ve 935 olarak 1,50 TL’ye kadar 940 veya 945 bileziklerin has fiyatına satılması konusu üyelere duyurulmuştur.

110 “Diyarbakır Kuyumcular ve Sarraflar Odası’nın 2006-2007-2008-2009 Yıllarına Ait Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu” başlıklı metnin inceleme konusu ile ilgili olan 4 sıra numaralı maddesinde şu ifadelere yer verilmektedir: “2007 yılı içerisinde Odamız tarafından Esnaf ve Sanatkarlar toplantı salonunda 100’e yakın esnafımızla fiyatlarla ilgili toplantı yaptık katılımın yarı yarıya olması nedeniyle Odamız başkanı ile bölge, bölge esnaflarımız ile yaptığımız toplantı neticesinden sonra fiyat istikrarının sağlanması yönünde karar alındı. Her bölgeden sevilen 2 kişi temsilci esnafın istediği doğrultusunda atandı. Maalesef bu alınan karar 7 ay sürdü. Bu karar yürürlükte olduğu dönem içerisinde tasvip edilmeyen birçok olaylar meydana geldi. Bu yaşanan olayları tekrardan anlatmanın bir anlamı yok, herkesin bildiği olaylardır. Maalesef bazı esnaflarımız üzerine düşen görevi yerine getirmemişler kendi menfaati doğrultusunda satışlarını yaptıklarından cezalar kesildiği halde yine de gizli yollarla metotlarla satış yaptıklarından alınan kararların belli bir dönem sonra geçerliliği ve bir bölgede yapılan son toplantıda katılımcıların kendi aralarında çıkan münakaşadan sonra bazı esnaflarımızın hastanelik olması sebebiyle kararın devam etmesi halinde çok farklı boyutlara gidileceğinden dolayı bu konuda çok duyarlı olan bazı esnaflarımız yaşanan bu olumsuz olaylardan sonra fiyatın tekrar serbest bırakılması yönünde talepleri doğrultusunda fiyatlar tekrardan serbest bırakıldı. Geline bu nokta pek tabii ki zararımıza olduğundan herkes bu konuda kendi vicdanında muhasebesini yapması lazım.”

140 Oda Başkanı’nın önaraştırma konusu ile ilgili olarak yaptığı açıklamalarda, Oda olarak İstanbul Altın Borsası’ndan ve Forex’ten aldıkları bilgileri üyelerine telefon mesajıyla tavsiye niteliğinde olduğu belirtilerek gönderildiği, 2007 döneminde bilindiği kadarıyla üyelere fiyatlarla ilişkin istişari görüş alındığı ancak fiyat birlikteliği veya uymayana para cezası verilmesinin söz konusu olmadığı, hiçbir üyeden tahsilât yapılmadığı, Diyarbakır piyasasında böyle bir fiyat birlikteliğinin zaten mümkün olmadığı, 2007 döneminde fiyatlarda bir birlik olmadığı gibi tam tersine neredeyse ölümle sonuçlanan tartışmalar yaşandığı, kendi dönemlerinde bir fiyat birlikteliği yaşanmasının söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

I.3.2. Hukuki Değerlendirme

Yukarıda yer verilen belgeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Oda’nın 2007 Ocak ve Şubat döneminde üyeleri ile istişarede bulunarak altın satış ve alış fiyatlarında bir belirlemede bulunmaya çalıştığı, üyelerin belirli bir bölümünün talebi doğrultusunda fiyat belirleme amacını güttüğü, buna ilişkin olarak belirlenen fiyatlara uymayanlara cezai yaptırımlarda bulunacağını duyurduğu, denetim amaçlı olarak

150 bazı üyeleri görevlendirdiği anlaşıldığından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir ihlalden bahsedilebilecektir.

Ancak, amaçlanan bu fiyat birlikteliğinin belirli bir bölüm üyeler arasında çok kısa bir dönem devam edebildiği, üyelerin kendi inisiyatifleri ile diledikleri şekilde alım satım yapmaya devam ettikleri, hatta bu yöndeki tercihler nedeniyle çok ciddi tartışmaların yaşandığı, çok sayıda kuyumcu esnafının bulunduğu Diyarbakır gibi bir piyasada böyle bir birlikteliği sürdürmenin yapısal olarak zaten çok zor olduğu dikkate alındığında, bu aşamada dosya konusu ile ilgili olarak soruşturma açılmasına yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

160 **J. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- Dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına,

170 2- Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Diyarbakır Sarraflar ve Kuyumcular Odası'nın üyelerine altın alım satım fiyatlarını belirlemekte özgür ve Oda'nın gönderdiği fiyatların sadece tavsiye amaçlı olduğunu bildirmesi ve durumun gerekçeli kararın tebliğinden itibaren en geç 30 gün içinde Rekabet Kurumu'na tevsik edilmesi yönünde adı geçen Oda'ya görüş bildirilmesi konusunda Başkanlığın görevlendirilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.